

БІБЛОС

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОГРАФІЇ

“BIBLOS” UKRAINIAN BIBLIOGRAPHICAL MONTHLY

Address: „BIBLOS” 41 E. 7-th St. NYC 3.

SUBSCRIPTION: ONE YEAR \$2.00

Editor: N. Sydor Czartorysky, Ph. D.

diasporiana.org.ua

Ч.1-2/92-93/

СІЧЕНЬ - ЛЮТИЙ 1993

РІК ІХ.

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ - СЛАВТЕ ЙОГО !

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ

всіх українців на Батьківщині і на чужині суцих, Співробітників, Передплатників, Читачів і Прихильників “БІБЛОСУ” та, Представників і Кольпортерів нашої Видавництва вітають традиційним

„ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ”!

Редакція й Адміністрація

Огляд книжок і рецензій

Назарко, І. Іриней, о., ЧСВВ:

КИЇВСЬКІ І ГАЛИЦЬКІ МИТРОПОЛИТИ. Біографічні нариси /1590-1960/, Торонто, Р.В. 1962. В-во "Василіян"; ст. 271, ціна в оправі \$5.-

Нова праця о. д-ра І. Назарка - це біографічні нариси лише тих митрополитів, що були в єдності з Римом. Отже вони не охоплюють взагалі всіх Київських та Галицьких митрополитів від початку нинішнього існування України, чи від часу існування першовідавської на наших землях.

Не зважаючи на це /60-й не мав такої інтенції Шан. Автор/, ми маємо добру працю біографічних нарисів наших митрополитів від уніейних часів, точніше від 1590 до 1960 рр.

Перша частина - КИЇВСЬКІ МИТРОПОЛИТИ - починається описом і ланими митрополита Михайла Рагози /1588-1599/, а кінчається ланими про митроп. Йосафата Булгака /1817-1838/, що був останнім Київським митрополитом з'єднаним з Римом.

Друга частина - ГАЛИЦЬКІ МИТРОПОЛИТИ - опрацьована, на нашу думку, трохи основніше. Тут подало багато доброго матеріалу про початки заснування Галицької митрополії /1156/, що сягають часів, як виказують джерела, володіння князя Ярослава Осмомисла.

Першим митрополитом, що засів на відродженому Галицькому митрополічному престолі був Антін Ангелович /1807-1814/: його наступником і першим кардиналом був Михайло Левильський /1816-1858/. Описали чергових наступників, автор подав лани про митрополита Андрея Шептицького /1900-1944/ та митроп. Йосифа Сліпого /1944-до наших днів, але на заслання, як мученик московсько-комуністичних сатрапів.

Усіх Київських митрополитів описаних у книзі є 19, а Галицьких 9. При кінці цієї праці подало черговий список усіх митрополитів і так: у Київській Русі - 26 /перший був Теофемпт /1036 - 1051/: II. Митрополити Київські і всієї Русі /в Москві/ - 10 /1384 - 1461/: III. Митрополити Київські /в Литві/ - 7; IV. Митрополити, Київські і Галицькі: /в Литві/ - не католицькі - 7; та католицькі - 19 і накіпці - 9 Галицькі митрополити.

Ця праця - це показчик нашого росту, нашої слави та критично го сучасного стану нашої страдальної Церкви.

Книжка написана зі знанням справи, тож і не диво, що читається із не поменшеним заінтересуванням від початку до кінця.

Д-р М. Силор Чарторийський

ВИМІНА ТВОРІВ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Лехто звертася до нас із проханням про виміну видань творів Тараса Шевченка, з тим, щоб заподати назви та інші потрібні дані.

Подаємо їх у цифрах і відсилаємо за докладними інформаціями до "Показчика видань Шевченкових творів" Вол. Дорошенка, том XIУ., вид. М. Денисюка, 1961 р у "Повному виданні творів Т. Шевченка":

Числа до виміни є такі: 266, 443, 463, 505, 507, 566, 585, 607, 608, 610, 611, 614, 620, 835, 843, 854, 861, 863, 866, 869, 882, 924, 939, 950, 958, чч.: /1, 4, 5, 6, 9, 10, 13, 14, 17, 19, 20, 21, 24, /в. 961, 962, 989

Виміна лише за інші твори Шевченка. Звертатися до:

LEONID W. ZACHYNSKY
3425 BROADVIEW RD
CLEVELAND 9, OHIO, U.S.A.

Проф. Д-р Роман Курах

ПРОБЛЕМАТИКА "УКРАЇНІКИ" В АМЕРИКАНСЬКИХ БІБЛІОТЕКАХ

Г. ВВЕДЕННЯ

Цей начерк опирається головню на безпосередньому досвіді праці в різних типах американських бібліотек, включно з приватними, публічними, середньошкільними й високошкільними, а частково, на речовому ознайомленні з тотожними й іншими родами бібліотек у ЗДА, або в зоні впливів цієї держави, де авто, якщо й раніше професійно, себто в характері бібліотекаря, не працював, то всеж таки доволі основно з ними познайомився, зокрема використовуючи їх зчас-та при нагоді своїх студій, або для цілей особистої, чи суспільної інформації.

Ця стаття має завдання не так насвітлення актуальної 'україніки' в американських бібліотеках, для чого треба б було широкої, а може й колективної дослідної праці, - як радше має своїм завданням підкреслити характеристичну недостачу 'україніки', як окремого відділу, власне проблематику її існування, що й відповідно унагляд - нено в заголовку.

Пристаючи зразу до ядра теми, поставимо, може й не ожидану - але ж, на нашу думку, виправдану тезу, що про 'україніку' в американських бібліотеках, як окремиї, чітко зарисованій відділ, на подобу німецького еквіваленту в 'германістиці', італійського в 'романістиці', чи хоч би ірландського, а то й шотландського, в 'англістиці', тощо, говорити не приходитьсья. Насправді, 'україніки' як визначеної, самостійної дисципліни в загально-американському бібліотечному масиві взагалі немає. Приклади Американської Конгресової Бібліотеки, Нью-Йорської Публічної Бібліотеки, і тд., де 'україніка' більшою чи меншою мірою узгляднена, є лише нечисленими та виїнятковими позиціями в нормально-американському положенні в тій ділянці. А й там займає 'україніка' наскрізь периферійне, неспівмірне до дійсних співвідношень, одне з останніх місць в рямах славістики, а вірніше - в середині російського підвідділу славістики який, до речі, в Американській Бібліотеці куди вже переріс загальний словянський відділ.

В цілому, образ Американської Бібліотеки, як репрезентативної, типичної установи, не дає ніяких підстав до позитивного висновку, що 'україніка' - так, як, на нашу думку, повинно бути - впевнено й належним розміром вбудована одною з багатьох складових частин змістовної цілоти бібліотек цієї країни.

На такий негативний для нас стан впливають, крім ясно політичних причин (обмежена роля України, як незалежного фактору в світових подіях), цілий комплекс інших, навіть і такого, здавалося б незначного елемента, як характер числової поділки в американській бібліотечній класифікаційній системі. Не входячи в подробиці цієї складної схеми, відзначимо її основну недостачу. Панівна в Америці, а то й поширена в цілому світі бібліотечна, тзв. 'децимальна' - десяткова - класифікаційна система Дьюї, що на ділі, покладена на різним каменем всієї теоретичної структури американської бібліотечної будівлі, є насправді доволі умовна, якщо не штучна; більше того - недосконала, застаріла, а що найважливіше, статична, в якій важко перевести суттєві й доцільні зміни. Існують в Америці, крім 'децимальної' (Дьюї), ще й інші, напр. класифікаційна система Конгресової Бібліотеки, але вони типічними для цієї країни не є.

В 'децимальній' поділці, в якій згоря устінено, або зарезервовано на майбутнє чимало місця для специфічних, традиційних у загальному, або лише американському сенсі, умовно визначених і впорядкованих, щодо своєї питомої ваги неспівмірних дисциплін, як от філософія, соціологія, але ж однорядно й загальна, точніше не визначена класа, куди входить бібліографія, а поруч зовсім різнорідної функціональності, журналістика, чи інша ціла класа, 'практична наука', з її радіо, телевізією, тощо, або в одному ряді з мистецтвом, інша ціла класа, 'практичне мистецтво', з внутрішньою декоративією дому, і тд. для суворо-наукових, модерних дисциплін нема

достатнього місця; так же й історія, політ-економія, геополітика держав і народів світу, далі - наука, особливо фізика теж розмірово дуже стиснені, або занедбані й помпнені. Під 'українці' взагалі не відзначено окремого місця, хоч із часу розроблювання класифікаційної системи Дьюї українська культурна й політично-суспільна проблематика вимагала б її узагальнення в дальших виправлених редакціях даної системи. 'Українці' бо, як дисципліні під кожним оглядом важливіші від сотень і тисяч інших, часто зовсім випадкових, на сьогодні вже й недійсних дисциплін, заступлених у системі, прислужує якщо не одна цілісна, то, згідно з функцією поділки, одна десята, хай і сота, але інтегральна, від російської відмінна позиція!

За наявного стану 'україніку' можна знайти лише з деякими відтінками, в сотнях і тисячних дробах, в рамках загальної російської позиції, яка для прикладу в предметі 'Історія' охоплена цілими числами -947, інколи десятковими, сотими й тисячними числами, як у географії -914.7, в соціології -327.73, 327.47, в літературі -891.7, 891.70, .700, в мові -491.7, в музиці -780.47 і тд. ('Історія України' напр. визначена числом 947.71, Білорусі -947.65, і тд.).

Проте, і в такій скупій, явно упослідженій, слівце неіснуючій, насправді хіба що лиш потенційній для 'україніки' категорії арбітрарної класифікаційної десяткової системи Дьюї, вона все ж таки в американських бібліотеках не є використана. Це мінімальне, скажемо проблематичне місце в більшості американських бібліотек залишається для 'україніки' мертвим. Оригінальна українська література, або чужомовна, зокрема англійська література, присвячена в цілості Україні, заступлена в типічній американській бібліотеці всього одною-двома книжками, або взагалі ні! Таким чином уюсліджений стан 'україніки' уявляє собою дальший характеристичний приклад національної деградації поневоленого народу, всебічного зростання його коштом московської нації і цілковитого зчуження культурно-національних аспектів поневоленої нації до стану неіснуючої проблеми на світовій арені.

2. СТАНДАРТНИЙ РОЗМІР 'УКРАЇНІКИ' В АМЕРИКАНСЬКИХ БІБЛІОТЕКАХ

Лишаючи поза нашим пляном праці англійський, або в українській мові, зміст бібліотечного матеріалу відносно України й цілості її питань, що є частиною таких відомих і змістовних американських бібліотек, як Конгресова Бібліотека, Гарвардська Університетська Бібліотека, Нью-Йорська Публічна Бібліотека, і тд., або 'спеціальних' бібліотек, що займаються вивченням питань споріднених з 'українікою', точніше - із славистикою, ще загальніше, з мовними, культурними, соціально-політичними аспектами держав і народів Східної Європи, чи з другого боку, не враховуючи сюди бібліотечного матеріалу відносно 'україніки' американських бібліотек у взаємному й активному українському еміграційному оточенні, матимемо на увазі тільки ті бібліотеки з їхньою 'українікою', що становлять подавляючу більшість в цій країні, або назвемо пересічний характер загально-американського становища бібліотек супроти 'україніки', себто, де 'україніка' не зумовлена яктмсь особливими, незвичайними мотивами, а тільки, де вона відзеркалює загальний інтерес (попит і задоволення попиту) місцевого американського населення і діловий плян адміністрації американських бібліотек в тому напрямку. І тут саме стан є особливо незадовільний хоч, очевидно, і в попередньо врахованих бібліотеках з іншими передумовами, його теж задовільним назвати годі.

З черги, подасмо характеристичні спостереження, головню на основі особистого досвіду передпрофесійної і професійної бібліотечної праці в різних специфічних американських бібліотеках, як у приватних, публічних, середньошкільних, високошкільних, в цілісній й у її станицях за океаном.

ГАЙДЕЛЬБЕРГ. Вперше мав автор нагоду познайомитися з типічною американською бібліотекою в Гайдельберзі, Німеччина в американській окупаційній зоні, безпосередньо після другої світової війни: вона, як і ціла її сітка, мала цілком поширювати інформації, зокрема відносно культурних, технічних і наукових здобутків США, серед населення свого вчорашнього ворога. 'Україніка' -

безпосередньо, маємо на увазі окремих твором, не була в гай-дельберзькій станиці американської заокеанської бібліотеки репрезентована ззагалі.

ІНШІ 'ОКУПАЦІЙНІ'

АМЕР. БІБЛІОТЕКИ Не видно її було ані в інших однорідних американських 'окупаційних' бібліотеках, напр. в Регенсбурзі, чи в Лявфі, біля Нюрнбергу. Тим більше годі було сподіватися її в масових 'псевдобібліотеках', що обслуговували виключно військовий персонал. Про те відомо авторові від особистих знайомих, що були в того роду пунктах (Гайдельберг-Гайльброн, Мюнхен-Мозак) зайняті, як передпрофесійний персонал.

БІБЛІОТЕКА

МОВНОГО ІНСТИТУТУ: Що дивніше, 'україніка' була зовсім відсутня навіть у такій видатній у той час (1948 рр.) місцевості українського студентського напливу, як уже згаданий Лявф к. Нюрнбергу, в бібліотеці осідку Мовного Інституту, що оперував під протекторатом 'Служби Світової Церкви'. Авторів цих рядків доводилося там вперше виконувати службу в бібліотеці американського типу, як бібліотекар-аматор.

БІБЛІОТЕКИ

ПЕРЕСЕЛЕНИХ ЦЕНТРІВ Подібні відносини панували і в американських бібліотеках переселених центрів, де вся література вичерпувалася американською тематикою, або світовою, із зосередженням на американській. Недоставало лише українського еквіваленту, як з правила, в світовій політиці. Треба додати, що характер даних бібліотек, як і попередніх, був наскрізь популярний, принаймні в європейському сенсі.

Н О Р Д І Н

БІБЛ. УНІВ. КОЛЬОРАДО Досвід з університетською бібліотекою стейту Кольорадо, в Бовлдері, ЗДА, виявив, що лише один, або два застарілі томи на тему України, до речі не варті особливих уваги. Такий стан у великій і широко відомій 'Норлін Бібліотеці' Університету Кольорадо в 1951-52 рр. поминення відділу 'україніка' мало не зовсім, є дуже симптоматичним явищем. Коли в випадку попередніх бібліотек відсутність 'україніка' ще можна було в добрій вірі вяснити їхнім виключним популяризаторським, здебільша американсько-пропагандним характером, то в бібліотеці наукової установи відсутність 'україніка' вказує на слабе, або ніяке зацікавлення українською проблемою в цій країні.

'СПЕЦІАЛЬНІ'

БІБЛІОТЕКИ В тих же роках мав автор до діла з показною, тзв. 'спеціальною' бібліотекою (американський термін) бовлдерської студентської братньої організації ('фратерніті') певного уладу, 'Кай Сай', що нараховувала велику кількість грунтовних джерельних творів (зокрема причетних до історії 'Кай Сай'), але ніодного твору з обсягу 'україніка'. Неможна було такого знайти ані в інших 'спеціальних' бібліотеках цивільних організацій, як 'Ротари', 'Ласнс', 'Лицарі Колумба', 'Нюменсклаб', і тд. даної місцевоти.

'ВІЛЬНА БІБЛ.

НЮБУРГ ТА ІН. Черговою американською бібліотекою, з якою мав я упродовж трьох років оживлений контакт (1953-56) була 'Вільна Бібліотека' в Нюбургу, над Гадсоном, Н.П. Єдиним гомогенним наголовком, (а не одним, чи двома розділами в книжці іншої головної тематики) на тему України, був підручник Проф. Кларенса Меннієга 'Сторі ов Юкрейн'. Ніяких більше англomовних книжок, чи журналів з обсягу 'україніка' не було. Це повторялося в інших бібліотеках даної округи, чи сусідства, як в Мідлтаві, Пукіпсі, і тд., де, як і в інших попередньо названих бібліотеках неможливо було знайти книжки з українською точкою погляду, ні, очевидно, в українській мові. Намагання автора ж включити більше українського бібліотечного матеріалу, напр. в Нюбургу ('Вільна Бібліотека') шляхом особистого дарунку напр. книжки проф. І. Мірчука п.н. 'Юкреїн енд ітс піпл', квартильника УЖКА в інших українських чи англomовних журналів, не увінчали

ся успіхом. Відхилення пороблених заходів мотивувалося недостатнім публічним зацікавленням, або напрямними центральної бібліотечної системи.

БІБЛІОТЕКИ

ІНС. ПРАТТА Бібліотека Інституту Пратта в Брукліні була дальшою в ланцюгу тих, що не виявляли зовсім, або щонайменше якогось заінтересування до української літератури. Це відноситься й до окремих бібл. 'Інс. Пратта'. Єдиний український англomовний журнал, кварталник УККА 'Юкреїн', знаходився там, але й те джерело інформації про Україну, як інформували службовці бібліотеки, не викликало живішого зацікавлення.

'СПЕЦ-БІБЛІОТЕКИ'

ЇХ СТАНОВИЩЕ ДО

'УКРАЇНІКИ' Від президента Асоціації Спеціальних Бібліотек в Америці, (СЛА), місс Е. Фергусон, який автор на студійних сесіях реферував (у трьох окремих доповідях) про Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці, зокрема про Нью-Йорську Бібліотеку НТШ, отримали ми характеристичну для відносин відповідь: 'Україніка', як 'спеціальність' в системі 'Спец. Бібліотек' в Америці не заступлена.

ДОСВІД АМЕР.

ВИКЛАДАЧІВ З

'УКРАЇНКОЮ' Ні один з викладачів Школи Бібліотекознавства в Інституті Пратта не міг нічого сказати про 'україніку' в будь-якому коледжі свого студентського, або вчительського перебування. Ця ділянка, є покищо 'terra incognita'.

БРУКЛІНСЬКА

П. БІБЛІОТЕКА

Зайнявши професійне становище бібліотекаря в Бруклінській Публічній Бібліотеці, автор мав добру нагоду познайомитись із станом 'україніки', а нерідко і вплізати на її поживлення в цій доволі розвинутій (поверх 50 окремих станиць!) великоміській бібліотечній системі.

СТАНІЦЯ П Б Д

'КОНЕЙ АЙЛЕНД'

В бібліотечній станиці 'Конеї Айленд' (БПЛ), де я офіційно працював три роки, були лише два наголовки, що повністю займалися Україною: 'Стори ов Юкреїн' - К. Меннінга й 'Юкреїн ен ітс піпл' - проф. І. Міркука. Відсутність українського читача що домагався б книжки з обсягу 'україніки', відняло силу нашим аргументам, що ця ділянка повинна б бути багатше репрезентована. Був там і окремий відділ чужомовної літератури, головню жидівська, еспанська, Французька, німецька, російська, і тд. Української з Центральної Бібліотеки, де вона занимала б полиць, не доставляли в нашу станицю з тієї причини, що не було на неї серед довкільного населення попиту.

ЛІТЕРАТУРА

В. УКР. МОВІ

Центральна Бібліотека БПЛ, крім англomовної літератури на тему чужих культур і цивілізацій, мала, як згадано було, теж спеціальний відділ чужомовної літератури, яку на замовлення періодично доставляли своїм станицям. Український відділ нараховував прибл. 300 томів (між іншими твори Шевченка, Франка, Л. Українки, М. Коцюбинського, В. Степаника, Ю. Яновського, Іллі Киряка, й ін.)

КОМІТЕТ

П Б Д

Автор часто поручав закуплення нових творів у ділянці 'україніки', чи то англomовних, чи в українській мові але здебільша зустрічався з остаточним відхиленням своїх пропозицій, або особистих замовлень (як у випадку книжки Павла 'Андрука 'Армс ов вейлор'). Відмову мотивували тим, що Комітет для придбання нових книжок Центр. Брукл. Бібліотеки рішив більшістю голосів на своїй сесії не влучати тієї книжки, чи інших, до своєї книгозбірні. До речі в згаданому Комітеті, крім автора й інших членів, що приймали активну участь в його сесіях, знаходилася велика кількість членів жидівського походження, хоч і американських громадян, що не сприяли українській визвольній справі!

А Л А Як член Американської Асоціації Бібліотек (АЛА), автор ствердив, що її та центральна, репрезентативна, чи не найбільше впливова в американському професійному бібліотечному житті організація, справою 'україніки' ні трохи не цікавилася.

СТЕЙТОВИЙ

УН. КОЛЕДЖ В ПОТСДАМІ Наприкінці для підкреслення типічних незадовільних у мов, що здавна панують в американ. бібліотеках по відношенні до української літератури, приведемо факт по внісної відсутності 'україніки' в нашому теперішньому осідковій праці, а саме в бібліотеках Стейтвого Університету Віхонного Коледжу в Потсдамі, Н.Ш. В головній університ. бібліотеці, крім пам'яток м-ра Керстена 'Коммюніст тейк овер енд оккюпейшн ов Юкрейн', немає ніякого матеріалу, книжки, чи журналу з українською тематикою. Потрясеній такою наскрізь уже несподіваною ситуацією, де серед прибл. 50.000 книжок не знайшлося ні одної про Україну, автор зразу вручив головному бібліотекареві книжку І. Мірчука 'Юкрейн енд ітс піпл' для користування студентства й професури університету, але ж і досі цей новий внесок ще не закаталогізований. Або чинники університету не вважають літератури про Україну у своїй установі потрібною, або ж діє і тут зорганізована, по відношенні до 'україніки' дискримінаційна політика певних впливових, негативних до визволення України кол. Останнє припущення є більше узasadнене.

МУЗИЧНА БІБЛ.

ІМ. КРЕЙН Головному бібліотекареві університ. музичної бібліотеки ім. Крейна, де теж не знайти, з одним-двома винятками, творів української музичної літератури, автор на окремому засіданні радив придбати деякі зразки нашої музичної культури, якомога скоріше, вказуючи на їх виключну музичну вартість, на що отримав відповідь, що скупі фонди, визначені бібліотеці бюджетом університету, на те не дозволяють. За теж подвоєння й потроєння різних творів існуючої збірки, збільшення її новими речами куди нижчої музичної якості, куди незначніших своїми здобутками й талантом композиторів, американських, або представників чужих, політично визнаних націй, не зустрічається з ніякими бюджетовими труднощами.

БІБЛІОТЕКИ

ТЕХНОЛ. КОЛ КЛАРКСОНА, КІНДЕРГАРТЕН, ГАЙ-СКУЛ ПУБЛ. БІБЛ. В ПОТСДАМІ 'Україніка' ніякою мірою не заступлена в научно-виховній системі місцевого університетського осередку, починаючи від 'кіндергартен', через публічні, приватні, середні школи, виховання дорослих (едалт едюкейшн) аж до високих шкіл, якщо критерієм вважати відсутність будь-яких матеріалів про Україну в бібліотеках даних установ. Не знайшов я, зокрема, нічого інтегрального з обсягу 'україніки' в місцевій публічній бібліотеці. Немає попиту американської публіки, немає інтересу відповідальних у тій справі американських чинників, немає зорганізованої української акції, яка б поклала розповсюдження 'україніки' по всій цій великій країні в програму своїх невідкладних завдань!! А занедбання 'україніки' є насправді такою великою недостатчею, прямо ударом по українському визвольному рухові, що її наслідків годі перецінити. Українська суспільно-політична й культурна проблематика не доходить у правдивому світі до американського населення, а її порожнечу виповнює пофальшована московським імперіалізмом дійсність!

3. 'ПСЕВДОУКРАЇНКА' В РАМКАХ ЧУЖОЇ ТОЧКИ ПОГЛЯДУ

Але не тільки українська сторона терпить від такого зумисного й недоцільного ігнорування українознавства. Багата тисячолітня україн. культура, що спроможна внести стільки великих, гуманних вартостей у світову криницю культури, таким невластивим трактуванням є заздалегідь вигучена з загально-культурного процесу.

Приведемо характеристичний приклад свідомого, чи несвідомого необдуманого обмежування українського культурного фактору в науковій установі цієї країни. Приклад з власного досвіду, але ж

такі приклади можна довільно помножувати. З особистої переписки з м-ром В. Фляйшманом, редактором американського інтернаціонального літ. кварталника 'Букс еброд' (Книжки за кодоном), що його видає Університет Оклєгома в Норман, Окл., автор у своїх намагаєнях послити на тамтешньому терені 'україніку', а через впливи того кварталника - й на ширшій арені, довідався з офіційного боку, що фактичний, або потенційний доплив 'україніку' до нині розбірні університету до того обмежений, що ділова українська співпраця, в тому напрямку, не має реальних підстав. Такі є факти.

Звідкіля, спитаємося, все ж таки американський інтелектуаліст і весь зацікавлений загаль, за таких наскрізь евідрадних умов для позиції 'україніки', черпає інформації про нашу країну, народ, історію, соціально-політичну проблематику, етнологію, мову, науку, літературу, мистецтво, тощо?

Це становить окрему, простору, саму від себе незалежну тему. Для її подрібнішого обговорення не маємо, в рямцях цієї праці, місця. Накреслимо її, проте, загальною провідною деякі приклади, щоб унаглядити, що про Україну, хоч і в неповному часто помилковому наświetленні, існує в американських бібліотеках всеж таки обичайний, доступний аматорові й дослідникові матеріал. Він у кількості, памфлетовій, періодичній, зорово-слуховій формі, пересіляється по чужих джерелах, здебільша американських, з часта в публікаціях з російською, або іншою, українською визвольною справою неприхильною, а то й шкідливою точкою погляду. Україна, виключно, становить в того роду літературі від віків інтегральну частину російської, рідше польської, імперії, тимто і її проблематику трактується історично, як наскрізь провінційного, органічно приналежного, головню до Росії, складника, відношення в роді стеїту Пенсильвенія супроти колективного державного твору ЗДА. Психологічні моменти відіграють тут передову ролю:

- а) американець, взагалі чужинець, привик глядіти на ті питання, що свою сутню ігнорують Україну, як незалежний, політичний, чи культурний фактор, з історично-непорочної, власне застарілої точки погляду. Йому треба довести, що сучасні відносини вимагають переоцінки вартостей;
- б) американець має куди більше довіря до своїх видавництв, публікацій, авторів, як до чужих, чи невідомих йому, а вже й нічого говорити про такі, що виходять на світову арену з наскрізь революційними для нього поглядами. Треба знаходити контакти з американськими видавцями, авторами, щоб українські публікації приймали зрозумілі для американців стиль і форму, а українська проблематика, опира на раціоналістичній базі, виходила від американського продупента;
- в) практичного американця справи неактуальної і загубленої, у його понятті, десь у східно-європейських, чи євразійських просторах, країни, яку репрезентує 'україніка', якщо взагалі - ні - то напевно куди менше цікавлять, як політичні й інші питання злободенного значення, що мають безпосереднє відношення до нього. Треба пов'язати аспекти України й 'україніки' з політично-суспільними й культурними питаннями щоденної ваги й поставити їх у пряме відношення до актуальних проблем ЗДА, як у бібліотеці, так і на публічному форумі;
- г) на Україну, як і на українську духову й матеріальну культуру дивиться пересічний, а то й непересічний американець, як на внутрішню справу і здобутки Росії, чи СССР. Треба довести до його відома, що, зокрема для його особистого добра, Україна в політичному й культурному сенсі, не повинна бути внутрішнім питанням Росії, чи СССР, а лише вільним, незалежним фактором.

Доводиться ствердити, що матеріали про Україну, в такій формі, як здебільша знаходяться на полицях американських бібліотек себто в чужинецькому необізнаному, проросійському, або ж російському наświetленні, - не то що не сприяють, а таки прямо шкодять справі українознавства, як строго-научної дисципліни за кордоном, в такій же мірі, як і їх негативна роля інструментів російської імперіалістичної політики у вільному культурному й національному розвитку українського народу.

(Далі на ст. 13.)

Д-р Ол. Соколович:

БІБЛОТЕЧНІ ВІСТІ

Маєндорф, Джон написав книжку 'Ди Ортодокс Чорч, итс паст енд итс рол ин дн верлд тудей'. Транслейтід Фром ди Френч ба# Дж. Чапін, Нью Йорк, 1962, Пантеон, ст. 244. Про Українську Церкву на ст. III-III3 говориться, що була вона політично незалежна від Москви. Вся Православна Церква підлягала Царгородові ще в 1472 року. В 1596 р. Київський Митрополит Михаїло Рогожа підписує, в Берестю Литовському, злуку з Римом (унія). Згодом польський король настановляв єпископів для греко-католицької церкви. Однак в 1620 р. переїжджаючи по Україні Брусалинський патріарх Теофан, відновляє знову православ'є в Україні. Згадує теж митрополита П. Могилу (1632-1647) та його Академію в Києві. В році 1686 прилучено Українську Православну Церкву до Московії. Це прилучення відбулося за згодою грецького (Царгородського) Патріарха. Говориться теж про православ'є в Галичині, але наприклад про 'воз'єднання' в 1946 році, не говориться, що то було насильне 'воз'єднання'. Не говориться на жаль, також нічого про Митрополита Василя Липківського і розгром Московю Української Відродженої Православної Церкви та вимондуванням Єпископів, духовенства й вірних цієї Церкви. Не згадується теж і її відновлення у Вільному Світі, нічого не сказано про розвиток Української Православної Церкви напр. в Канаді, ЗДА та ін.

'Рашан Сентер Фордгам Юніверсіті' в Нью Йорку видав 1959 року, книжку Гелени Извольської: 'Американські Святі і подвижники' на 200 стор. Там описується про римокатолицьких святих у ЗДА та про московських святих у ЗДА о. Димітрії Голіцині та сестра-мати Єлисавета Голіцині. Ні згадки про українських святих, або бо дай про переслідувану Українську Церкву в Україні.

Знова ж 'Советській Писатель' у Москві видав 1946 р. брошуру Шгова Алексея пн. 'Светоносці' й у тій епопеї на 188 сторін, подвиги короля Данила в обороні віри. Він там поданий, як Великий князь Галицький, але вся ця доба, значить Галицько-Волинська Держава, представлена, як начебто була московська імперія, чи щось в тому, робі, бо москвини у своїм фальші не знають меж і випишують на всі лади, щоб лише 'прилучити' кожному п'ядь української землі до московської 'родини'.

'Ди Б.П.Д-ер, бюлетень Бруклінської Публічної Бібліотеки помістив у ч. 4, за 31 жовтня 1962 р., згадку про це, що праця Д-р О. Соколовична 'А БІБЛІОГРАФІ' була поміщена в Конгресовім Рекорді в літі 1962 р. Цю працю впровадив до публікації Сенатор Еверет М. Дірксен.

БЮЛЕТЕНЬ Стейтового Університету в Албані, Н.І. в списку 'Реестрованих Архітектів 1960/62, в ч. 1470, стрічасмо також прізвища двох українських інженерів-архітектів, а це інж. Аполінарії Осадца з Форест Гіллс та інж. Івана Жуковського з Менгеттен Н.І.

ОДНА з трьох світових Бібліотек (світового масштабу) ПАРИЗЬКА Національна Бібліотека, яка подібно як Конгресова Бібліотека й Бібліотека Бритійського Музею, має відомі свої каталоги; а 1961 року дішли ті каталоги до І87 тому до букви Tric -Тгомов. Нам буде цікаво діждатися тому, де буде також дано про УКРАЇНУ. Тому завданням наших науковців у Франції подбати вже від тепер, бо лише так можна ще спричинитися до того, щоб українка була там належно представлена, а це тому, що всі енциклопедії впершу чергу черпають свої відомості з тих Каталогів.

БІБЛІОГРАФІЯ Хрестоносних Походів розподіляється на 4 підрозділи, а це: а) Бібліографія, тропографія, хронологія, історичні підстави, а теж сам хрестоносний рух. Всіх Хрестоносних походів відбулося 8, між рр. 1096-1270.

ЩЕДРИЙ ДАРУНОК

Пані К. Майданюк, дружина секретаря Української Надзвичайної Місії, у Швеції і Норвегії, з осідком у Стокгольмі, по смерті свого м. б.п. Осипа Майданюка переслала до Українського Музею Архіву в Клівленді, Інк.:

1. 14 різних документів, між ними дипломатичний паспорт, курерські листи та різна урядова переписка. Більшість документів з років 1917-1921
2. 74 поштові листівки, старших видань.
3. 15 фотознімок інвалідів по дорозі з Фінляндії в Україну, через Швецію.
4. 339 українських книжок.
5. 189 книжок у чужих мовах.
6. 30 назв журналів і газет / поодинокі 104 прим./
7. 5 мап.
8. 20 нотних видань
9. 2 портрети.

Крім того одержано 102 прим. дуплікатів різних книжок /36 назв/. Ці дуплікати будуть розіслані до інших музеїв, згл. бібліотек.

Книжки у більшості пов'язані з роками 1918-1921, переважно політичного змісту та, як інформаційний матеріал про Україну.

З усього присланого зроблено інвентарний список у двох примітках, з яких 1 вислано жертводавцеві, а другий є в актах Музею. Також, уложена картотека.

За щедрий дар Управа Музею - Архіву в Клівленді склалає Пані К. Майданюк найсердечнішу подяку.

За Управу Музею:
Леонід Вацьнський. Голова.

**Інформація про філателістичний випуск
"УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ В ПОКЛОНІ ЛИСЕНКОВІ"**

- Назва:** Як вище. Микола Лисенко * 22.3.1842 у Гриньках на Полтавщині, + 6.XI.1912 в Києві і похоронений там же в дні 11. XI. 1912 на Байковій кладовищі.
- Дата:** Вівторок 6. листопада 1962. У 50-річчя смерті композитора.
- Випуск:** Число 12. Перша серія в циклі "Театр і музика".
- Рисунки:** Мистець Юліян Волянук. - Обличчя Лисенка з 1903-ого року.
- Друк:** Літографія Зенова Елієва в Чикаго.
- Папір:** Виробу "Девак", 55 фунтовий, білий з гумованням нового винаходу. Аркуші не склеюються і не звиваються від вогкості.
- Аркуші:** 154 x 194 мм. Мають по 24 марки і 1 причіпку, 24 x 30 мм.
- Купюри:** Через комбінації кольорів і написів посталі 8 купюр марок (4 + 4) і 1 причіпка.
- Колір:** Зелений (6 марок), карміновий (6 м.) і двокольорові (13 м.)
- Мова:** 16 марок і причіпка має написи українською, а 8 англ. мовами
- Номинал:** 2 шаги.
- Зубковання:** 11½. Для збирачів збережено теж незубковані аркуші.
- Льоката купюра:** Марки визначуємо числами 1-12 і 14-25, числячи вправо від лівого горішнього рога. Причіпка має ч. 13.
- Ціна:** 2 центи за марку, або 50 центів за повний аркуш.
- Листові бланки сектора філателії** з марками Лисенка та гаслами у ясносиньому кольорі на тонкім-білім папері. Ціна 10 центів
- Першоднівки:** Коверти з одною маркою Лисенка, скасованою пам'ятковим штемплем, вислані з головної пошти у Клівленді 6. XI. 1962. Державне порто сплачено машинно у штемплематі. Ціна 12 ц.
- Пам'ятковий штемпель:** "У 50-річчя смерті Миколи Лисенка" з назвою видавця і датов 6. XI. 1962 вживано на першоднівках, чорною барвою. Штемпель округлий.
- Видавець:** Український Музей, сектор філателії у Клівленді в Огайо.
- Замовлення адресувати:** Ukrainian Museum, Dept. for Philately
4231 Wichita Ave., CLEVELAND 9, Ohio

ГОЛОС Видання

1. Турковський, Орест: ОЙ, ВЕРШЕ, МІЙ, ВЕРШЕ... Збірка українських лемківських пісень на голос, фортеп'яні і гармонію, аранжував... Перший Альбом. Нью-Йорк, 1963. Українське Видавництво "ГОВЕРЛЯ", ст. 32. формат альбому-фоліо. Ціна \$2-
2. Леонтович, М.: Д У Д А Р И К . Щ Е Д Р И К , ноты на хор/ і текст/, Нью-Йорк, 1963, Українське в-во "Говерля", сторінок 4М форма 4-а, ціна 35 с
3. -КИШЕНЬКОВИЙ КАЛЕНДАРЕЦЬ на 1963 рік, Нью-Йорк, 1963, в-во "Говерля", с. 32 .
4. Шугаєвський, Микола: Д І Д М О Р О З, фантастична дитяча казка-п'єса на 3 дії з співами й танцями. Нью-Йорк, 1963, українське в-во "Говерля", стор. 32/34/, з нотами в тексті /Це новорічна сценка для молоді/, ціна пр. 75 с
5. -УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ КАЛЕНДАР на 1963 рік. Річник 13. Видання Української Православної Церкви в США, Союз Бавнд Брук, Н. Джерсі, ст. 160, ц. \$2.50
6. -КАЛЕНДАР - АЛЬМАНАХ УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ на звичайний рік 1963. Вінніпег, Накладом і друком Вид. С-ки "Тризуб", ст. 190÷2 неп. Ціна \$1.50
7. -ПРОПАМ'ЯТНА КНИГА . АЛЬМАНАХ "ПОСТУПУ" на рік Волю 1963, Вінніпег, 1963 Видання С-ки "Поступ". Сторін 128 ÷ 112. Ціна \$1.50

Д О П О В Н Е Н Н Я

1 9 6 2 :

96. Куликівна, Софія: АЛІ БАБА і СОРОК РОЗВІЙНИКІВ /з казок 1001 ночі/, Нью-Йорк, 1962, Українське в-во "Говерля", стор. 24, ілюстроване вид. .50с
97. Грушевський, М.: З ІСТОРІЇ РЕВОЛЮЦІЙНОЇ ДУМКИ НА УКРАЇНІ. Вінніпег, 1962, Друге удосконалене/?/ видання. Виздав Укр. Єванг. Об'єднання в Північній Америці. Ст. 160. Ціна :\$2.50
98. Евентуальний, Іван: ПРОТИ ШЕРСТИ. Пародії, гуморески, сатири. Буенос-Айрес 1962. В-во: Кліяна Середяка. Ст. 208, ціна \$2.-
99. Жарський, Едвард: ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ . Зошит для вправ Нью-Йорк, 1962, Український Конгресовий Кошикет, сторін 16, формат вел. альбому, ц.: \$.85с
100. Вільшенко, Ярослав: ДИВНІ ПОЛОРОЖІ ТА ПРИГОДИ ПАНА ЯЗОНАМИКИТОВИЧА НА ЧВАНЬКАХ ЧЕАНЬКІВСЬКОГО ГЕРВУ КАЧКА, списані його власною рукою. Переписав з старих паперів... Нью-Йорк, 1962, Українське в-во: "Говерля", ст. 128, \$2.-
101. Чайковський, Андрій: ПЕРЕД ЗРИБОМ, історична повість з передмовою Гр. М. Лужницького ; 2-е видання; Нью-Йорк, 1962, с. 128; в-во "Говерля"; ціна \$1.50

1 9 6 1 :

159. Княжинська, А.: ТВОРЧИЙ ШЛЯХ ЛЕСІ УКРАЇНКИ 2-ге переглянене видання, філадельфія, 1961, Союз Українок Америки, ст. 55, ціна \$1.-
160. Сірко, М.: ГОЛОС КРОЕИ, роман із життя чорношкірих Нової Гвінеї. З чеської мови переклав Д-р Д. Куликовський. Мельбурн, 1961, "Дастівка", ст. 272.

1 9 5 9 : /Гл. "Віблос", ч. 4. 1962/

196. Феденко, Павас: УКРАЇНСЬКИЙ РУХ У 20. столітті. В-во "Наше Слово", Лондон, 1959, сторін 287.

Н О В И Й Ж У Р Н А Л

З датою 1-го січня почав появлятися журнал української молоді під наголовком "Крилаті".

Перше ч. "КРИЛАТИ" має 16 ст. друку, плюс така ж обкладинка, перша її сторінка є у 3-х кольорах, роботи Галини Мазепа. Видає Центральна Управа С У М, виходить щомісяця, редагує Колегія, головний редактор Леонід Полтава. Адреса є: "Крилаті", 314 Е. 10-а вул., Нью-Йорк 9, Н. Я. Ціна окремого числа .50с.

Треба признати, що перше число робить приємне враження; журнал цікавий дуже своїм змістом, хоч на перший погляд видається, що зміст його є за легкий, одначе так воно не є, бо треба пам'ятати, що це журнал для молоді. Щастя, Боже!

НА ДІСЛАНЕ

І. В Ю Л Е Т Е Н Ї Союз Бувших Українських Вояків у Канаді, ч. 12. Лисень-Вересень 1962. Торонто, Канада. Ст. 32./Ілюстрований журнал. Квартальник. Річник

Річна передплата \$2.- Окреме ч. 50с. Адреса для листування і передплат: Й. Липовецький, 1623 Квін Ст. Е. Торонто 3, Онт. Канада.

2. КОНЦЕРТ присвячений пам'яті Ветька української музики Миколи Е. Лисенка в 50-ліття його смерті. Неділя 9 грудня 1962 року. Гантер Коледж Асемолі Голл, Нью Йорк. Союз Українських Хорів в Америці 6СтВ12./Ілюстрована програмка/

3. НОВИЙ ЛІТОПИС , ч. 4./5/. Рік II. Жовтень-Грудень, 1962р. Ст. 80. Квартальник суспільного життя, науки й мистецтва. Головний редактор д-р Ю. Мулик-Лулик. На рік \$3.- Окреме ч. 75с. Адреса: Р.О.В. 3525, Ста. "Е", Вінніпег 4., Ман. Канада.

4. Кравців, Богдан: УДАР В ОСНОВУ. Ліквідація наукових дослідів над давньою українською літературою в УРСР. Відбитка із журн. "СУЧАСНІСТЬ", ч. 5. 1961. Мюнхен, 1961. Ст. 17.

5. Колодій, Григорій: КАРТОГРАФІЯ. НТШ./Відбитка з Енциклопедії Українознавства, III, сторінки 977-982/. Париж-Нью Йорк, 1960, ст. 8.

6. ПОСВЯЧЕННЯ УКР. КАТ. ЦЕРКВИ Св. Духа в Акрон, Огайо. По неділок, 3. вересня. 1962. /Все по англійськи/

7. Романишин, Петро, о.: РІЗДВЯНИЙ КОНЦЕРТ для української північно-американської молоді. Уложив... Овкбурн, Ман. Канада. 1961./18 карток, односторінкових з нотами й текстом/.

У ВАШІЙ РІДНІЙ ХАТІ МУСИТЬ БУТИ

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА ПІСНЯ

1. Гайворонський: ДУМКА на скрипку і фортепіан - ціна лише	-.25
2. " " УКРАЇНСЬКІ ПІСНІ на скрипки (36 пісень!)	\$1.50
3. " " ДІТЯЧИЙ СПІВАНИК на кілька голосів (72 пісні)	\$1.50
4. Левицький: ДЕ ТИ БРОДИШ МОЯ ДОЛЕ, збірка на скрипки (10 піс)	\$1.50
5. " " ЛЕНТА ЗА ЛЕНТОЮ, збірка 7 пісень на хор, бандуру та гармонію, або фортепіан дуже цінне!	\$2.-
6. Шевченко-Лисенко: ОЙ ДНІПРЕ, ГЕТЬМАНИ, МИНУЛИ ЛІТА МОЛОДІІ на голос і фортепіан, дуже цінне!	лише \$1.50
7. Шевченко-Біляковський: ГАМАЛІЯ на хор і фортепіан, цінне!	\$1.25
8. Гайдай: ОЙ ДИВ ЛАДО збірка (10) гаївок на хор мш. і хін.	.50
9. Князбрід: ПІД ДУБРІВКОЮ, ПІД ЗЕЛЕНЕНЬКОЮ, збірка ГАЇВОК (30 піс)	\$1.-
10. Кудрик: В П Е Р Е Д! Збірка (28 піс.) на мужеський хор	\$1.-
11. Гнатюшин-Заревич: РІДНА ПІСНЯ (30 піс.) на фортепіан, гармонію та гітару - дуже цінне для кожного! Ціна лише	\$1.50
12. Січинський: 24 КОЛЯДИ з повним текстом (словами) на фортепіан	\$2.-
13. Курцеба: С ВЯТА ГОСТИНА, це є партитура до (Святого Миколая)	.40
14. Давидовський: НА ЧУЖИНІ, пісня на мішаний хор (дуже гарна)	.35
15. Безкоровайний: КОЗАЧЕНЬКУ КУДИ ЙДЕШ? сольо, скрипки і фортеп.	.35
16. " " СПОМИНИ З ГІР, коломийка, скрипка і МАНДОЛІНА!	.35
17. Малишко-Майборода: РІДНА МАТИ МОЯ (РУШНИЧОК), голос і фортеп.	.50
18. Лядкевич: Б А Е К А Р О Л Я (Вечерниці) на фортепіан! Цінне!	\$1.-
19. Ніщинський: ЗАКУВАЛА ТА СИВА ЗОВУЛЯ, (Вечерниці) на фортеп.	.35
20. Залеський: Т Е О Р І Я М У З И К И (Наука музики), цінне!	\$1.-
21. - СПІВАНИК УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ, з нотами (160 ст)	\$2.-
22. Портнов: ШКОЛА ДЛЯ СКРИПКИ - 5 книжок, по ціні кожна лише	\$1.-
23. Шевченко-Фільц: ВІТРЕ БУННИЙ для жіночої тріо, з фортепіаном	.35
24. Іценко-Дремліга: ПІСНЯ ПРО КИЇВ, на гармонію, дуже гарне!	.35
25. Батюк: ДОБРИЙ ВЕЧІР ВАМ МАТУСЮ! гумористична пісня, голос і фортеп.	.35
27. Олесь-Ярославенко: В ПРОВАДІЯ РОЗПАЧУ, на голос і фортепіан	.35
28. Вахнянин: НА ШЕВЧЕНКОВІ РОКОВИНИ, збірка пісень на дит. хор	\$1.50
29. Турковський, Орест: ОЙ ВЕРШЕ МІЙ ВЕРШЕ, ПЕРША ЗБІРКА Українських Демківських пісень на голоси, фортепіан та гармонію!	\$1.-
30. Залеський, Осяп: К Р У Т И , на чоловічий хор (з текстом)	.35

Просимо слати замовлення і належність до:

"HOWERLA"

41 East 7th Street — NEW YORK 3, N. Y.
Tel.: GR 5-0193

Негативний їхній вплив на відвідувача американської бібліотеки позначається в таких напрямках:

- а) того роду тенденційна література зумовлює, що американець безкритично поєднує Україну, в культурному й політичному сенсі, з Росією, чи ССРСР, що не є згідне з правдою. Автор знайшов безліч нагородків в американських бібліотеках, таких, як 'Раша', 'Юесесер', які розглядають авторитетно питання, що по суті відносяться виключно до України: (Кросс - 'Рашин Праймері Кронікл'; Кренкшо - 'Раша енд дн Рашенс' і тп.)
- б) в американському й іншому чужинському, інколи науковому бібліотечному матеріалі, а тим більше в проросійському, або російському, 'україніка' не має належного й інтегрального місця. Порівняти хоч би в 'Енциклопедія Британніка' гасла 'Україна' й 'Уганда', що своїм розміром опрацювання виходить в некористь у дослідженій Україні; в російських джерелах знову ж одному місцеві Москві відмічено більше місця й уваги, як цілій союзній республіці-колонії, УССР. З таких уже нерівних співвідношень видно справжня роль України в ССРСР.
- в) Українські культурні здобутки приймаються за кордоном з правдою за російські. Порівняти б тільки гасло 'Лисенко' й 'Бортнянський', і тп., яких безрозбірно визначається, як росіян в 'Енциклопедії музики й музик', як і в більшості інших стандартних інформативних книг, чи журналів ('Музик реву', Кембрідж, травень 1960, ст. 106-113, стаття Дж. Сімена 'Д. С. Бортнянський - 1751-1825');
- г) національно-культурні відносини в підсоветській Україні, трактування владою України, як неросійського етнологічного комплексу, представлюване в наскрізь позитивному, корисному для Росії, себто незгідному з правдою наświetленні. (пор. Р. Дж. А. Брей 'Гайд ту дн Слявонік Ленг'видж', Лондон, Дент, 1951.);
- г) Завдяки авторам, несприятливим політичній незалежності України, використана кожна нагода, щоб видвинути негативну сторону українського комплексу, як національності, з закидом германобільства, жидофобства, включно, а з другого боку - промовчані будьякі наукові й культурно-мистецькі внесення української національності в загально-людські здобутки (пор. численну на тому полі англomовну жидівську літературу; не достас чужинецьких чемпіонів української національної культури, того роду наприклад є в проросійському таборі Аврам Армолінській, і ін. що з академічної катедри і публіцистичного форуму промовують у світі ґрунт для російського культуртреґерства);

д) роль українського культурного й цивілізаційного індивідуального внеску в загально-світові надбання, якщо взагалі вповні не замовчується, то на всякий раз крайньо поменшується, знецінюється, подається 'на марґінесі', а найчастіше приймається за російський. Культурні здобутки України, представлені овідомо, російською стороною, світові, як російські, - це найбільша крадіж поза українською територією, що її допустилася супроти України Московія-Росія. Вислід такої всецілої, політичної і культурної імперіялістичної російської політики дуже наявні: в численних енциклопедіях, ґрунтовних публікаціях, в наукових чужинецьких працях - історія України розглядається, як відділ історії Росії, - державні мужі України беруться за росіян, українська культура - за складник загально-російської, - український нарід - за складову частину російського (московського), Україну - за невідлучний компонент Росії. Таким чином, теоретично та практично, 'україніка' цілком похована в російському симбіозі. (Як зразок такого становища до культурних аспектів України, наведемо висношення автоа-чужинця, зрештою прихильного до України, Шіммерлінґа, у введенні до його розвідки 'Фолк денс музик ов дн Слявік нейшнс'; розділ характеристично затитулований, 'Ден - сис ов Раша'), автор включив танці Великої Росії, Малоросії (сік! в публ. з 1951 р.; замість - України) і Білорусі в цей відділ тому, що незначна різниця між тими трьома просторами ССРСР не виправдала б окремого розгляду (підк. наше - Р. К.), хоч і кінечним було трактування України окремо в історичнім розділі цієї книги' (ст. 32, 128-129).

Того роду хаос, нерозуміння сутності справи, відсутність ґрунтовних знань проблематики поневолених неросійських народів зумовлені великою прогалиною в скарбниці знань чужинецького світу, зокрема недостатчю виразного й міцного відділу з 'україніки' в американській бібліотеці. Від учня публічної школи до фахових робітників з академічним стажем 'україніка' це 'табуля раз', в якій вони ані не визнаються, ані воєна для них не існує.

(На Річній Конференції Бібліотекарів Державних Університетів, Коледжів Виховання сте*ту Нью Йорк, що відбувалася в днях 6-7 травня ц.р. в Потсдамі, Н.Й., де й автор цих рядків приймав участь, а його запитник щодо стану 'україніки' в окремих державних бібліотеках показав негативний вислід. 'Україніка', як виявляється, не то що не репрезентована, але й не відома, як окрема наукова ділянка, більшості!). В той же час американські бібліотеки прямо перевантажені матеріалом на різnorodні, найдрібніші теми, що репрезентують універсальні якості, від найнезначніших до найважливіших, опрацьованих з різних точок зору.

Недостача 'україніки' не завжди викликана байдужою, чи не прихильною чужинецькою реакцією на українську проблематику. Відсутність позитивної української акції в тому напрямку за такий стан теж частинно покутує й відвічає. Українська продукція ініціатива, на нашу думку, мала б великий успіх на тому статичному полі. В тому сенсі, дозволяємо собі наприкінці висловити загальні спостереження й рекомендації для уваги всіх, кому лежить на серці і хто спроможний співдіяти в цій важливій справі, актуалізації 'україніки' в бібліотеках цієї країни!

4. ВИСНОВКИ Й РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. 'Україніка' не є і ніколи не була задовільно репрезентована в типічній американській бібліотеці.
2. Індивідуальними заходами можливо, якщо в показному розмірі взагалі можливо, - виправити лише льокально негативне положення.
3. Поставлення 'україніки' в американських бібліотеках на належному рівні залежатиме не від індивідуальної, а лиш від загально-української активної постави. Заходи в цій справі треба робити не з окремими бібліотеками, тільки, й виключно, з управами центральних бібліотечних систем.
4. 'Україніка' дасть американському читачеві позитивну, на уково-обґрунтовану інформацію про всі культурно-суспільні аспекти українського народу, якої він насправді ніколи не мав, або лише частково здобував з некомпетентних, у тих справах, а то й явно тенденційних (або й ворожих) джерел.
5. 'Україніка' в американських бібліотеках, на відміну від інших еквівалентних ділянок знання, напр. чехознавства, польнознавства, і тд., становить у насій засаді підрядний фактор, пов'язаний здебільша, як і наша нація в політичних масштабах, з російським комплексом.
6. Завданням українських, відповідальних в тій ділянці, чинників має бути в першу чергу добитись рішення, щоб 'україніка' стала самостійним, повновартісним з іншими подібними, окремим - від російського - незалежним Відділом!!
7. Українські питання, розроблювані оклемо від незалежної 'україніки' в чужих джерелах, з чужою 'україніці' головною тематикою, а особливо в російській, або про-російській літературі, не можуть заступити 'україніки' ніякою мірою.

8. Некомпетентні, або проросійські чужі матеріяли, що принагідно торкаються українознавства, часто деформують правдивий стан справи, мінімалізують досягнення української культури, а то промовчують їх зовсім, збагачуючи українськими здобутниками російську духову й матеріяльну культуру.
9. Українська культура й наука, із-за відсутности своєї належної репрезентації за кордоном, не знаходить у світі відповідної оцінки, тому з правила вважають їх здобутками російської нації, що якраз поневолює націю українську й всю Україну, й тому найгірше, що є, це утотожнювання української нації з московською, чи російською нацією.
10. Справу скріплення 'україніки', одної з ділянок вільної репрезентації української культури, треба потрактувати, як одне з найважливіших завдань в діловому плані українських суспільно-громадських, культурно-наукових і політичних чинників!
11. Поставлення 'україніки' на належному ступені, включно теж із продукцією української літератури, оригінальної, в перекладах, як і англійської про Україну, тощо, вимагатиме, в цій країні, відповідного до американського способу життя, психологічного підходу; наукового серед наукового світу, популярного серед загально населення; на різних рівнях освіти, віку, різними засобами комунікації (радіо, телевізій, преса), професійними американськими способами поширювання інформації.
12. Докликання до життя спеціального конзільіуму для студіювання цієї проблеми й вирішення, в якій найкращій формі можливо довести до успішного завершення змагання за популяризацію у к р а ї н і к и в цій країні.

- - - - -

Від Редакції 'Біблосу':

Ми радо помістили повищу обширну статтю-працю д-ра Романа К у х а р а , бо її ваґність велика, а справа, яку в статті порушено - вимагає справді нашої застанови й, головню, дії та направи того, що направити ще дасться.

В наступному числі нашого журналу 'Біблос' ми помістимо й англійський текст цієї статті, але в скороченні, сумарично, щоб її зміст дійшов також і до тих, що читатимуть можливо, лише по англійськи, бо й з того сумаричного зіставлення, во ни матимуть перегляд змісту цієї повищої статті 'Проблема тика 'україніки' в американських бібліотеках', яку ми вповні помістили, й вдячні на цьому місці авторові д-рові Р. К у х а р о в і за його працю і труд. Ми радо міститимемо статті на ті й подібні теми також і інших авторів, якщо й вони схотять забирати слово на сторінках нашого журналу. Ми одначе віримо, що Панович? Автор повищої статті-праці, матиме теж змогу подати нашим читачам і інші свої цінні й корисні завваги, що відноситимуться до нашого друкованого слова взагалі, та про стан україніки під сучасну пору у ЗД головню, чи с будьякий успіх у намаганнях наших професійних бібліотекарів промостити вступ україніці до тих публічних і університетських бібліотек, де вони працюють. Щастя, Боже!

За 'Біблос':

Д-р М. Сидор-Чарторийський

ДО УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

Українській спільноті в діаспорі приходиться зберігати, вирощувати та захищати зокрема такі вартості, що зараз в підсоветській дійсності на Україні вони ізольовані, викривлювані а в багатьох випадках в безоглядний спосіб нищені. Йдеться тут про вартості, що є невідлучними окладниками української духовости, історії, науки, мистецтва й культури взагалі.

Виходячи з цих залогень ми зібрані на нараді рішили зайнятися збереженням духової спадщини Предвісника українського відродження та Пробудника Західно-Української Землі, що своїми писаннями промостив шлях українській народній літературі й звів сувромі українські голоси й річки в одне народне русло, що стало могутнем річизем всенароднього й державного ставання.

Заповідник Маркіяна Шашкевича в діаспорі - це конечна вимога **нашого** часу.

В минулому році відбулися ювілейні святкування 150 річчя народин Поета. Ці святкування були рівночасно переглядом, що збережено в спадщині по Великому Відродителеві нашого Народу. Виявилось, що наслідком двох великих світових війн та невідрадних політичних умовин на рідних землях багато дечого за тратилось з цієї спадщини. Деякі праці про духовий дорібок Поета стали дуже рідкісними унікатами. Все це сталося також в наслідок цього, що не було й немає потрібних рук, що забезпечилиб цю спадщину.

Ювілейні роковини в минулому році й зараз принесли багато нових праць, що появились окремими випусками а також вони розкинені по різних журналах й часописах. Є це надзвичайно вартісний матеріал для студій над творчістю й значенням Поета для нашого Народу. Цей матеріал повинен бути рівнож збережений.

Тому ми підписані на спільній нараді в дні 21-го жовтня ц.р. рішили, що на закінчення Ювілейного Року Маркіяна Шашкевича з **днем** 6-го листопада 1962 у Вінніпезі, в приміщенні Т-ва "Рідної Школи" ім. М. Шашкевича, установи, що **повних** 37 років ширить культ Поета, відкрити Заповідник Маркіяна Шашкевича.

Все, що з'язане з іменням Поета, в першій мірі його праці, а дальше пісні, портрети, картини, ювілейні зники, стяжки, стінні газетки, календарі, описи ювілейних святкувань, тощо а передусім книжки, журнали й часописи просимо надсилати для збереження щонайменше в двох примірниках враз з повними іменами й адресами жертводавців.

Списки пожертв й їх власників зберігатимуться в пропамятній музейній книзі а крім того будуть своєчасно проголошені в українській пресі.

Тих, що розпоряджають окремими унікатами просимо принайменше зголосити їх для зареєстрування, щоб хоч в той спосіб обхопити всю відому й збережену спадщину по Великому Маркіянові.

Адреса Заповідника Маркіяна Шашкевича:

MARKIAN SHASHKEVYCH CENTRE, 49 EUCLID Ave, WINNIPEG 4.

У Вінніпезі, дня 21-го жовтня 1962.

За Кураторію Заповідника:

Проф. Я. Рудницький, голова

Др. М. Марунчак, секретар

ЧЛЕНИ:

П. Гаврисичин, мгр. І. Геврик, В. Запісоцький, О. Загорода, Т. Кобзей, Р. Коваль, п-і П. Кузенко, др. М. Мандрика, Л. Молодожанин, п-а О. Негрич, І. Нестор, о. шамбелян Й. Пуляк, інж. С. Романів, інж. В. Севериненко, мгр. Р. Сенчук, к. Співак, проф. П. Юзик

Почесний патронат над Заповідником Маркіяна Шашкевича обняв посадник міста Вінніпегу п. Степан Дзюба.

ЗАПРОУЄМО ДО ПЕРЕДПЛАТИ НАШОГО ЖУРНАЛУ!
НА РІК ПЕРЕДПЛАТА ВІНОСИТЬ ЛИШЕ СУМУ \$2.-
Ч и т а й т е ! П о ш и р ю й т е Ж У Р Н А Л

БІБЛОС